

Olli Nylander, Kauko Koivuniemi, Mikko Nenonen

SOTE 3.0 - Kohti SOTEn uutta kulttuuria

Suomen muutosmatka kolmen konkarin kertomana

Kansalaisten pärjääminen ja pärjäämistaidot keskiössä

SOTE 3.0: uusi toimintatapa ja uusi organisaatio

SOTE 3.0 - KOHTI SOTEN UUTTA KULTTUURIA

Muutokseen sisältyy aina se mahdollisuus, että kaikki ei jää ennalleen.

Mikko Nenonen

Olli Nylander, Kauko Koivuniemi, Mikko Nenonen

SOTE 3.0 - KOHTI SOTEN UUTTA KULTTUURIA

Suomen muutosmatka kolmen konkarin kertomana
Kansalaisten pärjääminen ja pärjäämistaidot keskiössä

SOTE 3.0: uusi toimintatapa ja uusi organisaatio

© 2024 Kauko Koivuniemi; Mikko Nenonen; Olli Nylander

Kannen suunnittelu: Mikko Nenonen

Sisuksen taitto: Mikko Nenonen

Kustantaja: BoD · Books on Demand, Mannerheimintie 12 B,
00100 Helsinki, bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273,
22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-80-8396-2

Sisällysluettelo

TIIVISTELMÄ.....	9
SOTE 3.0 ”hissipuhe”	13
ESIPUHE	15
OSA 1. KONKARIEN KIRJANTEON TARINAN ALKU	19
ALUSSA OLI KOSMOS.....	19
PÄRJÄÄMINEN TARINAMME YTIMESSÄ, - MIKÄ IHMEEN PÄRJÄÄMINEN?	21
NYKYSOTESSA PÄRJÄÄMINEN KUIN AJAMISTA KUOPPAISELLA TIELLÄ	26
PÄRJÄÄMISVARANTOA JA SEN UUSINTAMISTA TARVITAAN	28
OSA 2. SUURIMMAT KUOPAT TUNNISTETTAVA ENNAKOLTA	31
PERUSTUSLAKI	32
PÄRJÄÄMINEN MUUTTUVIEN ELÄMÄNKAARTEN YHTEISKUNNASSA... ..	33
JULKISEN TALOUDEN KEINOISTA.....	36
MONIKANAVAINEN RAHOITUSJÄRJESTELMÄ	37
HENKILÖSTÖUHDAT	39
TYÖVOIMAINTENSIIVISYYS	40
PALVELUJEN SAATAVUUS JA JATKUVUUS	41
POLYFARMASIA ELI LÄÄKITYKSEN YLENMÄÄRÄISYYS	42
IKÄÄNTYNEIDEN TERVEYSONGELMAT	42
ASIAKASRYHMÄT	44
TIEDONHALLINTA JA JOHTAMINEN	48
OSA 3. KUOPPAISEN TIEN HISTORIAA	51
KULTTUURIN UUDISTAMISEN KUOPPAISUUS	51

RAKENTAMINEN – PUOLUSTAMINEN - TOIMIALAMURROS	52
YKSI TULKINTA KANSANTERVEYSTYÖN HISTORIASTA	55
SOTE-ATK:N HISTORIAKATSAUS	57
VALTIONOSUUSUUDISTUKSET SOTEN HISTORIAN KÄÄNNEKOHTINA ..	64
MITÄ JÄI ”KÄTEEN” HISTORIAKATSAUKSESTAMME	65
OSA 4: KOHTI PÄRJÄÄMISEN SOTEA 3.0	67
TILANNEKUVA MUIDEN JA MEIDÄN SILMIN.....	67
HYVINVOINNIN ULOTTUVUUDET: SUOMIKUVA 1972 JA 2017	68
HYVINVOINTIALUEIDEN TALOUDEN KUVA.....	69
VAIHTOEHTOISIA ÄÄNIÄ.....	74
KANSALAISEN NÄKÖKULMA KULTTUURIMUUTOKSEEN	75
LUOTTAMUS JÄRJESTELMÄÄN KOETUKSELLA	76
POHJOISMAINEN VERTAILEVA HOITOANALYYSI	77
TILANNEKUVA MEIDÄN SILMILLÄMME	79
LAAJAT RAKENTEELLISET TEKIJÄT	79
TIEDONHALLINNAN TEKIJÄT	96
KOKONAISUUKSIEN HALLINTA.....	105
OSA 5. SOTE 3.0-MALLIN PERUSTA JA RATKAISU	110
MISSÄ OLEMME NYT?.....	111
MISSÄ KOKONAISUUDESSA SOTE 3.0 ON NYT JA TULEVAISUUDESSA	111
TAVOITETILAN KUVAAMINEN KERROSTALOMALLILLA.....	116
TAVOITETILA	116
KERROSTALORINNASTUS	117
ETENEMISPOLKUJA TAVOITETILAAN	124
VÄLITTÖMIÄ TOIMENPITEITÄ	125

SOTE 3.0 -MALLI: UUSI TOIMINTATAPA JA ORGANISAATIO.....	128
SOTE 3.0 TEOREETTINEN VIITEKEHYS: KOKONAISUUDEN PAIKANNUS KOMPASSILLA	128
PÄRJÄÄMISHYÖTYMALLIN HISTORIAA	132
SOTE 3.0 RAKENNUSPALIKOITA.....	137
SUOMEN HYVINVOINTIALUEOSUUSKUNTA	150
EHDOTUKSEMME	152
OHJAUS- JA KANNUSTEJÄRJESTELMÄ	157
VALTIO – OSUUSKUNTA	158
OSUUSKUNTA JA MUUT TOIMIJAT	160
OSUUSKUNTA JÄRJESTÄMISLAIN HAPPOTESTISSÄ	161
OSA 6: KIRJAMME TARINAN LOPPU	164
OLLI: MITÄ OPIN TÄSTÄ.....	165
KAUKON OPIT JA OIVALLUKSET KIRJAMATKALTA	165
MIKKO: MITÄ OPIN TÄSTÄ.....	166
JULKAISUT KIRJAN AIHEESEEN LIITTYEN.....	168
Ollin kirjan aiheeseen liittyviä julkaisuja:	168
Kaukon kirjan aiheeseen liittyviä julkaisuja:.....	168
Mikon kirjan aiheeseen liittyviä julkaisuja:	168
LIITE: Lordi Darzin huolenaiheet ja suositukset.....	171

Sote 3.0:n palvelulupaus on yksilölle syntyvä pärjäämislisä. Nopea palveluihin pääsy ja prosessien sujuva läpimeno ovat laatu näkökulmasta välttämättömiä. Pärjäämislisä koostuu taidoista, joilla haasteet kohdataan ja joiden avulla ihmiset ohjaavat oman elämänsä kulkua joko yksin, yhdessä läheisten tai verkoston avulla. Palvelulupaus toteutuu vasta, kun palvelun avulla aikaansaatu tulos toimii arjessa. Työvälineinä ovat pärjäämishyötymalli ja henkilöstön uudet kompetenssit.

Suomi on yksi hyvinvointialue. Ehdotamme koko maan kattavan kuluttajaosuuskunnan perustamista järjestämään ja tuottamaan SOTE-palvelut tukemaan ihmisten pärjäämistä. Ensi vaalikaudella tähän isoon hyvinvointialueosuuskuntaan sulautetaan nykyiset hyvinvointialueet. Osuuskunnalla on omat vaaleilla valittavat rakenteet (valtuusto ja senaatti).

Valtionvarainministeriön kanssa sovitaan raha-asiat sekä Sosiaali- ja terveysministeriön ja Sisäministeriön kanssa hyvinvointipoliittiset ja pelastustoimen tavoitteet. Näin menetellen loppuu eri ministeriöiden ja Eduskunnan mikromanagerointi ja alueiden asioiden sörkkiminen.

Opetusministeriöltä tilataan henkilöstö tuleville vuosille sekä määritetään siltä edellytettävien kompetenssien (kyvykkyyksien) suhteet. Muutos ravistelee koko SOTEa, koska koulutuskin joudutaan uudistamaan perusteitaan myöten.

Kolme miestä tietävät, kuinka tehtäisiin SOTE.
Hallitukset pitävät heidät syrjässä parikymmentä vuotta ja tekevät oman SOTEn.
Tulee KESKUSTELU: SOTE 3.0 !